

با رای نمایندگان مجلس دیوان محاسبات به مهرداد بذریاش رسید، وظایف دیوان چیست؟

محاسبه نمره نظارت مجلس

احمد توکلی، نماینده سابق مجلس و رئیس دیده‌بان شفافیت و عدالت بود که با ارسال نامه‌ای به محمدباقر قالیباف این اقدام را غیرقانونی و یک بدعت جدید دانست. وی در نامه خود متذکر شده بود سابقه کاری مهرداد بذریاش به ۱۷ سال هم نمی‌رسد و او نمی‌تواند حضور در بسیج دانشجویی را به عنوان سابقه فعالیت کاری خود معرفی کند. به‌رحال اما این تذکرات مورد قبول مجلس قرار نگرفت و دیروز در صحن علنی پس از ارائه برنامه‌های دو کاندیدای معرفی‌شده، رای گیری از میان نمایندگان انجام شد. در این رقابت مهرداد بذریاش با ۱۵۸ موافق به کسب کرسی تصدی دیوان محاسبات کشور شد.

حالا اما آنچه مهم‌تر از هر مساله دیگری به نظر می‌رسد ایجاد تحول در کارکرد دیوان محاسبات است، نهادهای که اگر به وظیفه قانونی خود به‌خوبی عمل کند، به گواهی کارشناسان می‌تواند بخش مهمی از مساله نظارت مجلس بر دولت را مرتفع ساخته و از انحراف آن جلوگیری کند. علاوه‌براین

جلسه نهایی کمیسیون، مهرداد بذریاش، عادل آذر، ضراعم صادقی و لطف‌الله فروزنده برنامه‌های خود را ارائه کردند و به پرسش‌های اعضای کمیسیون پاسخ گفتند.

در جلسه روز سه‌شنبه کمیسیون از میان چهار نامزد و طبق بند تغییر یافته آیین‌نامه داخلی مجلس، دو نفر به صحن معرفی شدند تا نهایتاً این جمع نمایندگان باشد که در باره آنها اعلام نظر می‌کند. مهرداد بذریاش و لطف‌الله فروزنده که هر دو سابقه معاونت ریاست جمهوری را در کارنامه داشتند، گزینه‌های نهایی کمیسیون برای رای گیری در صحنه بودند.

در این فاصله اما مساله سوابق و صلاحیت‌های داوطلبان تصدی ریاست دیوان به چالش مهمی تبدیل شد و برخی با استناد به تبصره یک ماده ۵۱ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس گفتند مهرداد بذریاش دارای سابقه ۲۰ ساله کار که از جمله شروط تصدی ریاست دیوان به‌شمار می‌آید، نیست؛ لذا مجلس نمی‌تواند او را به این سمت منصوب کند. از جمله معترضان

با انتخاب مهرداد بذریاش و علیرضا زاکانی به ترتیب برای ریاست دیوان محاسبات و مرکز پژوهش‌های مجلس تیم مدیران مجلس یازدهم وزیرمجموعه‌های آن کامل شد. در این میان، تعیین ریاست دیوان محاسبات، هم به دلیل حساسیت‌های سیاسی هم به خاطر مشکلات گسترده درخصوص کارآمدی دولت و مساله تخصیص و هزینه کرد بودجه با چالش‌هایی همراه بود.

چندی پیش که کاندیداهای ریاست دیوان مشخص شدند معلوم شد چند نفر از جمع ۲۵ نفره نامزدها، شانسی بیشتری برای کسب تصدی این کرسی دارند، جمعی که نام آنها در کمیته دیوان محاسبات، امور مالی و اموال کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مطرح و سپس بررسی رزومه و برنامه‌های آنها آغاز شد. نهایتاً ابتدای همین هفته بود که با اعلام نظر کمیته دیوان محاسبات از میان جمع یادشده چهار نفر انتخاب و برای بررسی‌های بیشتر به کمیسیون معرفی شدند. در

محسن زنگنه، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات در گفت‌وگو با «فرهنگ‌یختگان»:

نظارت لحظه‌ای اصلی‌ترین انتظار مجلس از دیوان محاسبات

بر عملکرد دیوان نظارت و برای انجام تعهدات آن موعد تعریف می‌کنیم

نظارت دیوان، هزینه‌های زیادی شود ولی متأسفانه از این ابزار استفاده نمی‌شود. می‌توانیم با استفاده از این شبکه‌سخت‌افزاری که داریم و از طریق نرم‌افزارهای آنلاین حسابرسی و حسابداری دستگاه‌های دولتی، به نظارت به‌روز برسیم. این مهم‌ترین دغدغه مجلس است چون اگر این اتفاق رخ ندهد، در برهان پاشنه قبلی خواهد چرخید. برای مثال عملاً تفریح بودجه ۹۷ را اوایل سال ۹۹ انجام می‌دهیم. این امر بی‌فایده است، گاهی اوقات دولت‌ها عوض شده‌اند و بعد تفریح بودجه درمی‌آید که این نکته مهمی است.

بدنه کارشناسی دیوان محاسبات تقویت و اصلاح شود

نکته دیگر تقویت بدنه کارشناسی در هیات‌های حسابرسی و مستشاری است. بالاخره باید این واقعیت را بپذیریم که تعداد قوانین در کشور ما تعدد دستورالعمل‌ها خیلی موافق مدیران را با انتخاب‌های متعددی روبه‌رو می‌کند و مدیر برای انجام وظایف و تکالیف خود باید به‌نحوی به اجتهاد درونی و شخصی برسد. لذا بدنه کارشناسی خیلی مهم است که بتواند بنیه بر قوانین بودجه اشراف داشته باشد و هم واقعیت‌های صحنه را بداند یعنی واقعیت‌های مدیریت و مدیر را بداند. اگر این هیات‌های کارشناسی از لحاظ حسابرسی و اشراف به بودجه دقیق باشند، یک معضل رفع می‌شود البته اگر اشراف به بودجه و مباحث حسابرسی و حقوقی قوی باشد اما در بطن مدیریت کشور حضور نداشته باشند باز هم مشکل مرتفع نخواهد شد، خیلی موارد طی سال‌های گذشته بوده که مدیر بین تعدد دستورالعمل‌ها و ابهاماتی که وجود داشته مجبور بود تصمیمی بگیرد. در این تصمیم تضییع بیت‌المالی هم انجام نشده و انتفاع شخصی هم برده نشده است، اما به‌نحوی می‌تواند مغایر با برخی از قوانین بودجه‌ای کشور باشد. لذا من فکر می‌کنم این دو اصل یعنی تقویت سخت‌افزار و شبکه نرم‌افزاری و هوشمندسازی دیوان محاسبات برای نظارت برخط و به‌لحظه و تقویت بنیه کارشناسی هم هیات‌های حسابرسی و هم هیات‌های مستشاری در دیوان اصلی‌ترین انتظاراتی است که ما داریم.

نوآوری در مدیریت دولتی را شاهد نیستیم

چرا تا الان اجرایی نمی‌شد و از این نرم‌افزارها استفاده نمی‌شد؟

نمی‌خواهم بگویم دوستان قبلی زحمت نکشیده‌اند، حتی خود آقای عادل آذر

شاه‌ویسی در گفت‌وگو با «فرهنگ‌یختگان»:

نظارت سلولی هدف دیوان محاسبات باشد

بررسی لایحه بودجه به دیوان محاسبات تفویض شود

اولین سال گام دوم هستیم و باید از این فرصت به‌صورت ویژه استفاده شود. در حال حاضر نیز دیوان محاسبات موظف است در سال‌هاوسنوات مختلف نسبت به عملکرد دستگاه‌های اجرایی و مراقبت از مقررات مالی کشور رسیدگی کند؛ البته درعین حال قطعاً ضرورت داشت یک نگاه جدید از جنس مجلس وارد این ساختار و سازمان شود تا یک سری از تحولات ایجاد شود و سعی کنیم در شروع گام دوم به آن اهداف برسیم.

بررسی انحرافات مالی به معنای مچ‌گیری نیست

باید دقت داشت بررسی انحرافات مالی به معنای مچ‌گیری نیست اما می‌شود کارکردی را ایجاد کرد تا انطباق بهتری نسبت به عملکرد مالی کشور، دستگاه‌های مختلف و آنچه به‌عنوان اهداف برنامه‌ای در بودجه تبیین و تصویب می‌کنیم و تبدیل به قانون می‌کنیم، ایجاد شود. از سوی دیگر ریاست جدید شخصیتی است که در وهله اول در مجلس و عضو هیات‌رئیس آن بود و درعین حال بدنه بخش عمومی را در شهرداری دیده و هم بدنه دولتی را در سطوح مختلف مورد ارزیابی و مدیریت داشته است. البته بنده تمایل ندارم با نگاه جناحی صحبت کنم و بگویم به‌خاطر اینکه بیش از چهارپنجم مجلس ما یک یاز جناح است پس به‌اجبار به تصدیق آقای بذریاش رسیده‌اند، ضمن اینکه آقای فروزنده هم سابقه خوبی دارد.

دیوان محاسبات باید مطالبات تحول‌خواهی و مطالبه‌گری مقام‌معهظم‌رهبری را تحقق بخشد

نماید فراموش کنیم همیشه باب مطالبه‌گری باز است؛ قطعاً عزیزانی که از نیروی طبقه جوان در کشور هستند و تصدی برخی پست‌ها در شروع گام دوم را برعهده می‌گیرند، باید بتوانند هم یک الگو باشند و هم فرصتی برای بخش بزرگی از جامعه و سرمایه انسانی فراهم کنند و درعین حال فصل بزرگی از مطالبات تحول‌خواهی و مطالبه‌گری مقام‌معهظم‌رهبری را که در گام دوم به آن اشاره شده است محقق کنند. دیوان محاسبات باید از فناوری‌های به‌روز استفاده کند و بتواند پیچیدگی‌های روابط مالی بخش‌های مختلف کشور که دیوان سالار و با تودرتویی‌های مختلف و ساختارهای متفاوت در سطوح

ما در کمیسیون طی این چند روز از همه دوستانی که تشریف آوردند و خدمت آنها بودیم و هرکسی برنامه‌ای ارائه داد، این را به‌جد خواستیم که قطعاً از شما مطالبه خواهیم کرد یعنی این وظیفه مجلس است و به‌صورت اخص وظیفه کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات. یکی از عللی که متأسفانه این برنامه‌ها عملیاتی نشده همین فقدان نظارت ازسوی مجلس است، چون دیوان در کمیسیون برنامه و بودجه فقط وظیفه خود را تعیین دادستان و رئیس دیوان و مستشاران می‌دانسته است. در این سال‌ها نمایندگان معتقد بودند آنقدر کارها زیاد و به اندازه‌ای حوزه درگیری گسترده است که وقت و فرصتی به نظارت بر دیوان محاسبات نمی‌رسید. این وظیفه مجلس است که برای اجرای برنامه‌ای که رئیس دیوان ارائه می‌کند بازه و موعد زمانی قرار دهد و بر اجرای آن نظارت کند.

بر دیوان محاسبات نظارت خواهیم کرد

این کار را شما انجام خواهید داد؟

حقیقتاً با این نیت آمده‌ایم. با آقای بذریاش در جلسه‌ای که تشریف آورده بودند در این خصوص صحبت کردیم. حتی بعد از انتخاب ایشان در صحبتی که با هم داشتیم گفتیم از امروز کار برنامه و بودجه شروع شده است. این طور نیست که بگویم کار را انجام دادیم و تمام شد، محکم نظارت می‌کنیم. صحبتی درخصوص شیوه تعامل کمیسیون برنامه و بودجه و دیوان کردیم و این قول را می‌دهیم که به‌دقت بر دیوان محاسبات نظارت کنیم. این وظیفه نمایندگان است و غیر از این وظیفه‌ای نداریم. اینجا بودجه بیت‌المال هزینه می‌شود تا بر دستگاه‌ها مخصوصاً دیوان که متعلق به مجلس است، بتوانیم نظارت کنیم. البته رسانه‌ها هم باید این نظارت را مطالبه کنند.

را برعهده گرفتند. نکته دیگر رئیس قبلی دیوان محاسبات است که از مرکز آمار سازمان برنامه و بودجه آمده و رئیس دیوان شد. در واقع نزدیک‌ترین راه بین مجری بودجه و ناظر بودجه را ایشان پیمود و غیر از این نیست. در دو سال اول رابطه خوبی وجود داشت اما وقتی گزارش‌ها بیرون آمد و نقدها زیاد شد و گزارش‌های معرفی تخلف و انحراف از بودجه ارائه شد، صدای سازمان برنامه و بودجه هم درآمد؛ هرچند ما قائل به این هستیم که مجلس دهم حداکثر حمایت را از دولت دوازدهم کرده است.

نمایندگان مجلس اختیار بررسی لایحه بودجه دولت را به دیوان محاسبات تفویض می‌کنند

پیشنهاد شما برای دوره جدید چیست؟

پیشنهاد می‌کنم نمایندگان مجلس تفویض اختیار کنند تا دیوان محاسبات در لایحه تقدیمی بودجه دولت مورا از ماست بکشد و بررسی کند که آیا پول‌هایی که قرار است در کشور هزینه شود، در جای خود درست است یا خیر؛ از این رو چنین انتقاداتی صحیح نیست و چه‌بسا می‌تواند چالش‌برانگیز باشد. نکته دیگر نوع تشخیص نمایندگان مجلس است، به‌طور مثال در چند روز گذشته این مجلس به سمت این رفته است که کوپن ارزاق را دوباره بازگرداند، هیچ یک از ما فکر نمی‌کردیم این کار ضرورت داشته باشد اما وقتی که نابرابری در توزیع کالای اساسی که از منابع ملی استفاده می‌کند، اجتناب‌ناپذیر است، مجلس لاجرم به سمت چنین تصمیماتی می‌رود.

ادعای انجام این تغییرات در برنامه‌های همه گزینه‌های دیوان دیده می‌شود، اکنون چطور می‌توان بر انجام این وعده‌ها نظارت کرد که این مطالبه مجلس اجرایی شود؟

اتفاقاً این سوال را در کمیسیون قبل از اینکه کسی از بین دوستان انتخاب شود بیان کردم و توضیح دادم که این نظارت چقدر می‌تواند مهم و اثرگذار باشد. در صحن کمیسیون بنده توضیح دادم که در مجلس قبلاً کمیسیونی به‌نام کمیسیون دیوان محاسبات بود که اصلاً کار این کمیسیون نظارت بر دیوان محاسبات بود یعنی به این میزان اهمیت داشت ولی بعداً با تغییراتی کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات ایجاد شد. لذا امروز یکی از وظایف اصلی کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات که ذیل وظایف کمیته برنامه و بودجه آورده شده است همین نظارت بر عملکرد دیوان محاسبات است.

مختلف از بخش تا سطح کلان ملی است را به‌خوبی مدیریت کند. دیوان نیز جایگاه مغتنمی است که امیدواریم آقای بذریاش در این آزمون و این تصدی بتوانند به احسن وجه ایفای مسئولیت کنند.

پیش از انتخاب بذریاش انتقاداتی از سوی برخی افراد از جمله توکلی درباره سابقه مدیریتی ایشان مطرح شد و بسیاری معتقد هستند شفافیت و فسادستیزی برای دیوان محاسبات مهم است، ارزیابی شما از این انتقادات چیست؟

ضمن احترامی که برای آقای توکلی قائل هستم معتقدم نباید ۲۴ ساعت قبل از اینکه فردی به‌عنوان مسئول معرفی شود این بحث‌ها را عنوان کنیم؛ چه‌بسا نسبت به فردی مستندات وجود داشته باشد که در جای خود هر کسی متوجه می‌شود سوءظنی وجود دارد یا مستندات تقهیم‌انگیزی وجود دارد و می‌توان کسی را به امر خلافتی متهم کرد اما چنین مسیری باید قبل از وقوع این فرآیند رخ دهد. اگر پرونده‌ای هم وجود داشته که امروز باز است، دیوان محاسبات یا بازرسی کل کشور یا نهاد‌های امنیتی همچون سازمان اطلاعات سپاه و وزارت اطلاعات، خبر داشته‌اند و نمی‌توان گفت آنها نمی‌دانند. آیا این افراد نمی‌دانند که دیوان محاسبات یک نهاد نظارتی است که کار بزرگ و اساسی و متغنتی را در بدنه شفافیت‌سازی روابط سیاسی در کشور صورت می‌دهد؟

یکی از انتقادات که درباره بذریاش مطرح است، سابقه مدیریتی ایشان است که برخی معتقدند ۲۰ سال سابقه مدیریتی را نداشته است.

بله برخی می‌گویند ایشان سابقه کار لازم را ندارند و تجربه یا تحصیلات‌شان در این رابطه نیست. اتفاقاً بنده پیشینه رسوای دیوان را بررسی کردم و متوجه شدم به‌طور مثال آقای محمدرضا رحیمی که بعداً معاون اول رئیس‌جمهور شدند، تحصیلات حقوق داشتند یا آقای رحمانی‌فصلی وزیر کشور، رئیس دیوان بودند که با رشته تحصیلی جغرافیای سیاسی، مسئولیت معاونت سیاسی صداسیما و معاونت تبلیغات شورای امنیت ملی و ریاست دیوان